

EL CIM

BUTLLETI INFORMATIU Núm. 19

Apartat 1.141 43080 Tarragona

febrer 2000

Antic Convent de Sant Hilarió de Cardó

SERRA DE CARDÓ

Dibuix de J. Pahissa

Anem d'excursió

TEMPORADA 1999 - 2000

Ja hem començat la temporada amb dos excursions : La primera com és costum la fem per Siurana i el passat Octubre férem el Grau de la Post, gaudint al seu recorregut de la monumental alzina del Mas de la Bàrbara la segona en novembre caminarem per l'antic camí de la Febró a Prades, tornant pel barranc de Vinarroig.

Aprofitant la avinentesa, os fem cinc cèntims del que serà les que resten per la temporada:

La Vall de Cardó.- anunciada per al proper dia 29 de gener. Pujarem a la Creu de Santos, el cim de la Serra i tornarem per la Vall de Cosp, passant per les Ermites de l'Angel i la Trinitat.

Sant Joan de la Muntanya.- Eixida per la Porta de la Serra i per la riera, passant pel Mas de la Creu i enfilant-se a l'Ermita que està en restauració molt avançada. Tornarem per la de la Trinitat i tornarem a Montblanc seguint alguns trams del GR.

El Puig Cavaller.- Visita al punt culminant de la Terra Alta, albirant entre d'altres, les serres de Cavalls i Pàndols.

La Foradada de Capafonts.- Dona pas als cingles de l'Escudellleta, Pixera, Font Nova, Pont de Goi, Cova de la Gralla, Font de la Llúdriga i Capafonts.

Els cingles de l'Abellera.- Prades, camí del Colomer pel bosc de roure Reboll, El Tossal de la Baltasana, Cova d'En Perotis, El Grinjol, Mas de l'Espasa, Cingles de l'Abellera, Ermita de l'Abellera, Ermites de Sant Roc i Sant Antoni.

NOTÍCIES

1

Llicències 2000: Des del desembre estem tramitant les llicències federatives d'enguany. Dels 80 socs del nostre grup, 43 van demanar llicència l'any passat. El nou pla del 2000 aplega algunes novetats interessants:

*Nova Llicència Bàsica per activitats excursionistes habituals a preu molt assequible (3.500 pts sense Vèrtex).

*Preus molts reduïts per als infants i joves (Llicència A infantil 600 pts, juvenil 1.700 pts).

*Per la resta de modalitats i categories d'edat es mantenen els preus o s'abaixen. (7.800 pts alpinisme al Pirineu, 10.600 pts tot el món, esquí inclòs)

Si voleu més informació o per fer la tramitació truqueu a Secretaria (Lluís Díaz 977-251566 feiners de 9 a 17) després feu l'ingrès al compte corrent 2100-3504-86-2200129555 de La Caixa.

2

El passat 13 i 14 de novembre del 1999 el nostre Grup va fer el Tomb al Motllats pels cingles en dos dies. El dissabte vam sortir de La Febró vorejant el vessant sud fins Mont-ral, on vam dormir al refugi Musté-Recasens del Centre de Lectura de Reus. El diumenge 14 vam fer el recorregut invers, aquesta vegada pel vessant nord. Vora 25 persones vam participar en la marxa, tot i la pluja del dissabte i la nevada del diumenge. Es va repartir un llibret amb la descripció. Hi ha la proposta de repetir aquest bonic recorregut a la tardor d'enguany.

3

Els dies 5,6,7 i 8 de desembre del 1999 vam fer la 19ena edició de la marxa del Pessebre. Aquesta vegada el recorregut triat començava a Benifallet. El primer dia vam dormir a Paüls. El segon dia vam fer Paüls-Alfara-Mont Caro, on vam dormir al refugi de la UEC. El tercer dia vam anar fins el refugi de la Font Ferrera i el dia 8, amb 33 persones aplegades, tot i l'intens fred, vam pujar el pessebre al cim del Tossal dels Tres Reis, de 1.356 metres, on conflueixen els territoris de Catalunya, Aragó i el País Valencià. Després vam baixar a Fredes i vam fer un bon dinar de comiat.

Xile mar muntanya

El proper dia 26 de març per la tarda, a la Sala d'Actes de l'Ajuntament de Puigpelat, projectarem un reportatge audiovisual que recull imatges de Xile captades per dos membres del GECT, durant un viatge per terres xilenes realitzat a finals del segon mil.leni.

Les diapositives seran comentades de forma directe i senzilla tal com ens venen a la ment les experiencies viscudes en aquest país conegut i alhora desconegut.

Moltes vegades sentim parlar d'Amèrica Llatina, pero també es cert que ens queda llunyana i concretament alguns dels seus païssos ens son veritablement remots.

La situació del territori xilé, llarg i estret, encastat entre l'Oceà Pacífic i la serralada Andina, de ben segur que ja configura l'esència del seu caràcter i la diversitat de la seva riquesa.

El país es dividit geogràfica i administrativament de Nord a Sud en una dotzena de regions molt diferenciades, a mes de la regió metropolitana de la Capital Santiago. Al Nord la primera regió presenta els grans deserts i salars d'Atacama.

A la cinquena regió, les grans ciutats marítimes de Viña i Valparaiso mostren un regust colonial i alhora cosmopolita i turístic.

Anan cap el Sud, la vuitena regió ja disfruta d'un paisatge amb extensos camps de cereals i vinya, frondosos boscos de pins i eucaliptus, prats amb tota la gama d'animals de pastura: bous, vaques, caballs, ovelles, etc..

En aquesta zona les principals ciutats Concepción i Chillán son proporcionades amb relació al entorn que ocupen. En els pobles es pot conviure i gaudir dels petits espectacles naturals. L'atmosfera es diàfana, normalment els dies comensen i fineixen amb pincellades morades-rogues i les nits vesteixen el cel amb el polsím daurat dels estels.

ASI SE BAILA CUECA

Salida o Comienzo

4

ASI SE TOMA EL PAÑUELO

La Mujer

El Hombre

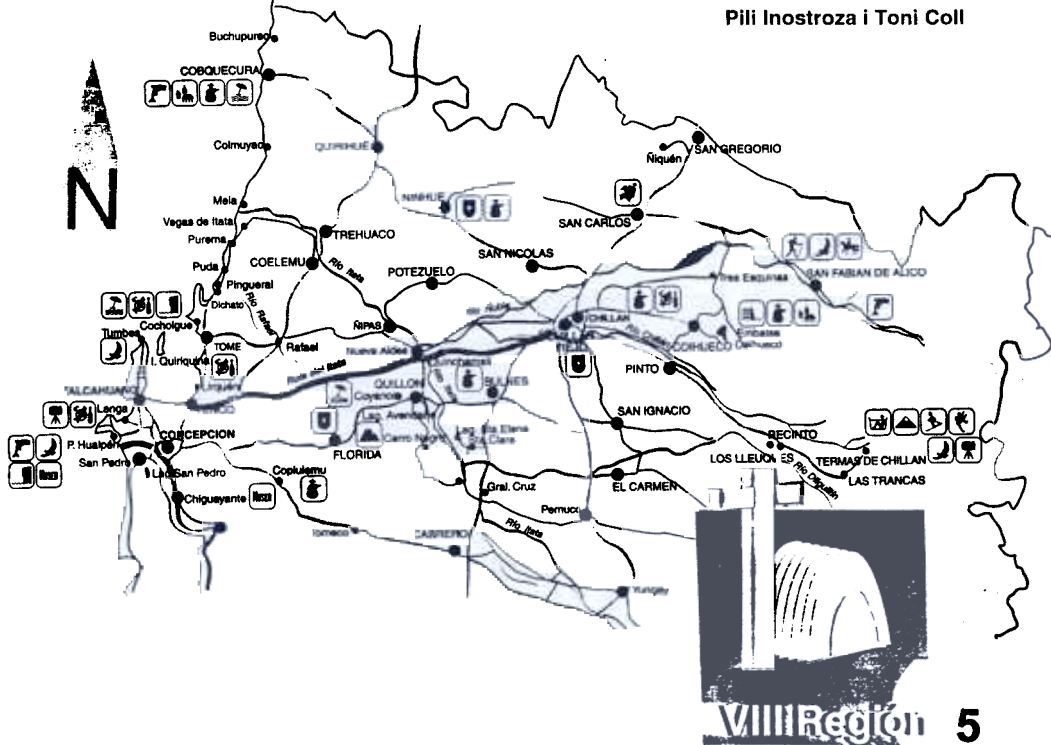
La ascensió al volcà Chillán, passen vora surgències termals neu
perpetues ens proporcionà una experiència fascinant.

Els salts i les cascades del riu Laja, provinents del volcà Antuco, constitueixen un altre espectacle que ens impactà.

Més al Sud, la novena regió situada entre els grans rius Biobío i Tolté, aplega una població autòctona, fonamentalment mapuche, de més d'un mil·lió d'habitans.

Les regions més australs, constitueixen quasi en la seva totalitat formidables reserves naturals que estotgen cims coneguts com les Torres del Paine i els gels perpetus dels territoris antàrtics.

Tota aquesta gent i aquets paisatges, la música camperola fonamentalment interpretada amb la veu, la guitarra i l'acordeó, juntament amb l'expressió de la seva dansa pròpia anomenada Cueca, concentren les essències i l'arrel del Xile que descobrim i del Xile de sempre.

FESTA DEL GRUP

El proper mes de març celebrarem la festa anual del nostre Grup Excursionista coincidint amb les festes de Puigpelat. El programa serà el següent:

Dimarts 21 de març:

A les 8 del vespres, a l'Ajuntament, conferència "Els senders de muntanya" a càrrec del Dr. Enric Aiguadé i Sans, president del Comitè Català de Senders.

Dissabte 25 de març:

A les 6 del matí, sortida del 6è Camí de l'Aigua Tarragona-Puigpelat, des de les escales de la catedral, dinar de motxilla a la capella de la Mare de Déu de l'Hospitalet i final al Portal de Puigpelat.

A les 7 de la tarda: Projeccions d'audiovisuals de muntanya a l'Ajuntament:

Àfrica: Meru i Kilimanjaro, per Josep Fàbregas
Marroc, muntanya i desert, per Lluís Díaz

A les 8 del vespre, correfoc. En acabar, sopar i revetlla.

Diumenge 26 de març:

A les 5,30 de la tarda, projeccions d'excursions, culturals de viatges a l'Ajuntament:

19è pessebre GECT per Joan Marquès Joan Víctor Marquès

Viatge a Dinamarca, per Lluís Díaz

Xile, mar i muntanya, per Pili Inostroza i Toni Coll

Esperem la vostra assistència.

Col.laboracions.

CIRCUIT DES DE VANDELLÒS, PUJANT PER LA PORTELLA DE MIANET.

Dia 9-1-2000. Dia rúfol: cel nuvolat i bufant vent de Serè, molt fred.

9 H Sortim de casa cap a Vandellòs.

9:30 H Anem a prendre un cafè. I ja caminem, creuant el poble. Som als 302 m.

9:40 H Passem a frec del Rentadors, i pugem seguint el GR-92, pujant per una pista que s'encara als Dedalts de Vandellòs.

9:50 H Aviat deixem la pista, i seguim un camí de bast empedrat, recentment netejat, que s'enfila, entrant al bosc. Hi ha un cartell on es recorda la prohibició de circular-hi motos. Llei del 9/1995.

10:15 H Pista travessera, que seguim cap a la dreta, durant 5 minuts. Tenim al davant, llunyana, la Moleta de Genessies. Cel tapat i vent de ponent, molt fred.

10:20 H Deixem la pista, pujant cap a la nostra esquerra, pel llindar d'un avellanar. Es tracta d'una carena secundària, evident.

10:25 H Deixem enrera l'avellanar, i ja entrem al bosc, de tipus mediterrani, molt atapeït d'aristges. Es tracta d'un camí esborradís, de caçadors.

10:35 H Som al peu de la canal de pedra calcària, que mena a un collet, conegut com la "Portella de Mianet". Ens aturem a admirar el paisatge de sota i les parets encinglerades, on es podrien establir unes boniques vies d'escalada. Fem unes fotos, a la canal, per on anem pujant, aprofitant uns relleixos oblics.

10:50 H Som a la Portella del Mianet, als 640 m. Admirem el paisatge. Ara pugem fins el capdamunt de l'espadat rocallós, i ja som a la "Foradada".

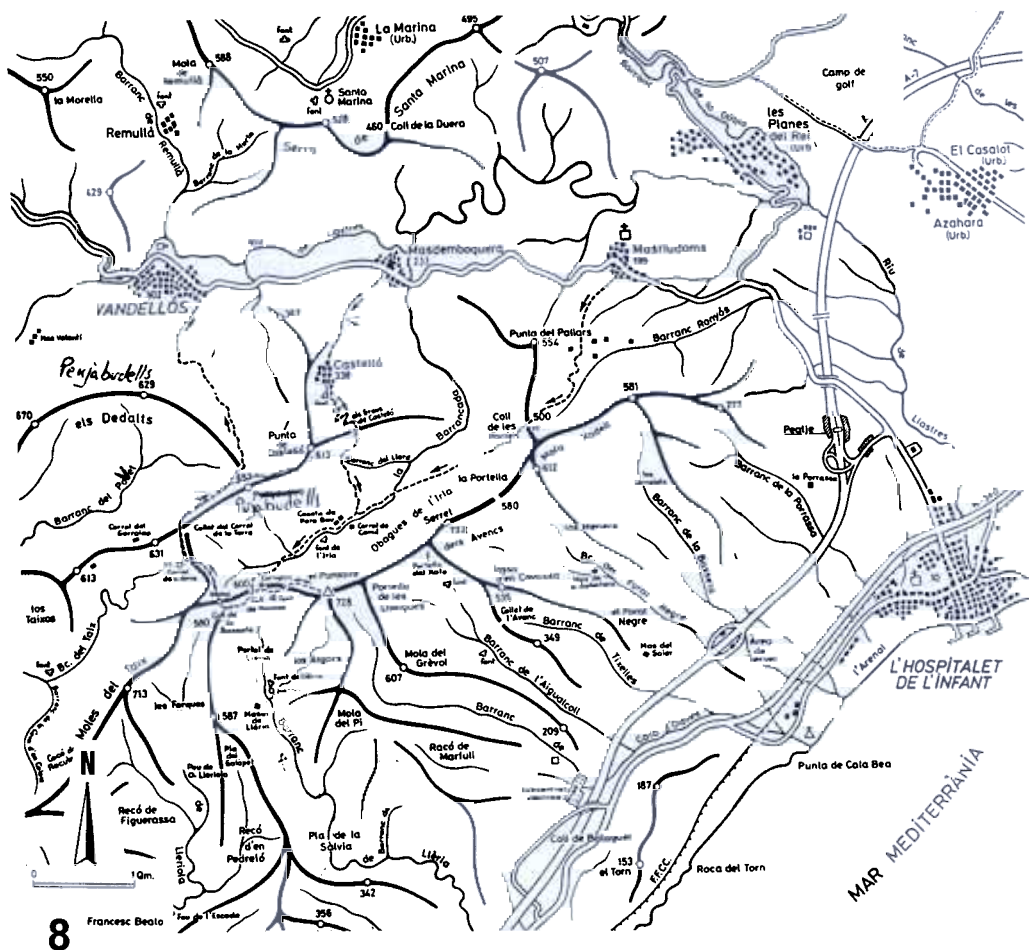
11 H La Foradada. : és una arcada d'uns tres metres d'amplada, des d'on fem una foto "artística" mirant cap a la Moleta de Genessies. Som als 655 m. Aquí ens aturem per tal d'esbrinar els possibles camins que ens duriem cap a Burrià i cap a Cassear.

11:10 H Ara, seguim la cresta cap a llevant, encinglerada. Es tracta d'anar carenejant, sense perdre alçada, seguint unes restes de camins de caçadors... Sempre arran del cingle, deixem a la nostra dreta el cim de Penjabudells, de 689 m: l'autèntic sostre dels Dedalts de Vandellòs.

11:30 H Arribem a una torre d'alta tensió encimbellada, i des d'on d'inicia una pista, que passa per una caseta i que està adossada a la munió d'antenes... Seguim la pista, encimentada i descendent, i ja som a la cruïlla, amb la pista que puja de Vandellòs i la que duu al coll de la Basseta. Passem per l'indret on hi havia el projecte d'aixecar una ermita, i ja enfilem el camí del damunt del cingle que ens duu a investigar un possible grau de baixada del cingle per aquest indret. Per a aconseguir-ho, avancem a cercar

13:20 H. Arribem a la cruïlla de pistes, i ja iniciem la davallada, pel camí dels Fontanals. Deixem la pista, prenent, cap a la dreta, el PR. Aviat tornem a passar per la pista i aviat l'abandonem, prenent un sender empedrat marcat com a PR-C-92, cap a la nostra dreta. Descendim fent retombs i passem a frec d'un avellanar...i al costat d'un 2 CV abandonat. Tornem a davallar per la pista, i arribem al nou dipòsit d'aigües de Vandellòs: hi ha dos bancs per a seure i una font. Seguim el PR, i ara està molt malmès. Entrem a Vandellòs. Cotxe a les 14 H. Retornem cap a casa. No ha plogut...

Membre col.laborador del Centre Excursionista de Mallorca.

EXCURSIÓ PEL BARRANC DE LLÈRIA I NAVAIES, FINS MASDEMBOQUERA.

Dia 1-març-98. Amb el Paco Trobat, els dos fills del veí de Mallorca i el seu amic Moisès. Dia molt assolellat. A les carenes, bufarà un fort vent fred, del Nord.

7:45 H Sortim de Tarragona, amb el Subaru del Paco i el Cherokee de PM. Anem a Masdemboquera, on deixem el cotxe del Paco, i després, al costat de les nuclears, on aparcuem el PM i ja iniciem l'excursió, als 34 m d'altitud.

8:45 H 0:00 H Caminem per una pista, que creua l'A-7 per sota. Passem paral·lels a l'A-7, pel tàlveg, creuant el barranc de Llèria. A l'altre costat, la pista va pujant i es divideix, distribuint-se pels accessos a les torres d'alta tensió. Escollim la que cerca la torre que queda més amunt en la carena, que s'enfila des de l'A-7. És un terreny de garriç, on predominen les carracles i les argelagues. Es tracta d'un antic cremat. Anem progressant, conquerint petits turons calcaris. A vegades cal ajudar-nos amb les mans. Anem trobant algun pi blanc, solitari, que emprem com a punt de referència, per tal d'anar marcant la línia de progressió, ja que no hi ha cap traça de camí. Seguim pel mateix itinerari que férem amb l'amic Josep Jordana, de l'Hospitalet, deu fer uns 12 anys. Se segueix un barranc secundari, a l'W, ja que la part baixa del barranc de Llèria, la més interessant, roman bruta de malesa, cosa que la fa intransitable. Creuem el barranc, superem el coster i ja guanyem el collet, als 336 m, al costat d'una dotzena de pins: un bosquet.

10 H 1:15 H Veig que hem guanyat un collet més al NW que el que vàrem creuar l'altra vegada, però prop d'aquest, i s'apropen més avall, anant a convergir prop del barranc de Llèria. Observo que és practicable, i ens fiquem, davallant.

10:35 H 1:50 H Llera del barranc de Llèria, als 200 m. Camí ben fressat. Ens ha costat molt davallar, ja que la part baixa era acanalada, d'obaga i contenia una atapeïda vegetació, que ens dificultava el pas. Ara, anem seguint llera amunt, bon camí.

10:50 H 2:05 H Pla de la Sàlvia, on s'inicia la pista.

11:05 H 2:20 H Font de Llèria, als 330 m. Es tracta d'una font arranjada. En el banc de pedra, veiem un ammonit incrustat. Al costat, hi han bastit una bassa amb tanca, per al Servei dels Bombers, amb aigua neta, blava i cristal·lina. Esmorzem i fem fotos de l'entorn: Mola del Pi i Clenxes de la Bernarda.

11:30 H 2:25 H Anem a visitar el mas de Llèria, als 360 m. Gairebé en ruïnes. Consta d'una petita casa, amb el corral arredossat. I una pallissa coberta, amb teulada a un sol vessant. Sota la pallissa hi ha l'era. Des d'aquí es té una vista magnífica entorn dels penyals que encerclen la vall: al NE hi ha la raconada dels Algars. A l'E hi ha el racó del Pubill. Al NW, el racó de la Bernarda. a l'W les puntes del Galàpat. I al SW la cova del Casat

de Llèria. El conjunt ferotge de la vall es veu una mica humanitzat pels conreus del mas: encara hi veiem els avellaners. Retornem.

11:40 H 2:35 H Anem pista amunt, que ara es fa molt costeruda. Al fons, es veu l'engorjat.

11:55 H 2:50 H Portal de Llèria: és una singular foradada, que fotografiem. Al següent retomb, deixem la pista, avançant uns 100 m per la llera, pista antiga, i ja pugem fort, per un camí imprecís, de cabres, vessant esquerra del barranc de Llèria. La pista cerca el coll de la Basseta, pujant fort per la dreta, apartant-se del barranc.

12:10 H 3:05 H Font de les Navaies, als 575 m. Sota una alzina. Raja aigua fresca, escassa. Hi ha dos bassiols, per al ramat. Trobem el PR que ve de l'Hospitalet.

12:25 H 3:15 H Coll de la Basseta, als 575 m. Pal indicador, bassa i pista a Lleriola. Admirem el piló de la Mola Puntaire, de 728 m. Es veu la mar.

12:30 H 3:20 H Cruïlla amb la pista que baixa cap a la Barrancada i la font de l'Irla. Després bifurca: una va al coll de les Portes i l'altra al coll de la Creu.

12:40 H 3:30 H Coll del corral de Ca la Torre: pal indicador. Seguim el GR-192, cap a l'E. Admirem la vall del Taix i el corral de la Pubilleta.

12:45 H 3:35 H Collet del Parra. Sempre seguint les marques del GR i del PR: van juntes. Admirem la Portella, els Avencs, la Portella del Xato i la Puntaire.

13:00 H 3:50 H Collet del Pomporiol, on deixà el cotxe el Paco a l'altra excursió. Creuem la pista. Seguim la direcció NE, per una pista que avança, baixant, per una carena. Veiem la Barrancada, el Pallars i el Nadell. I més lluny, el Cabrafiga.

13:05 H 3:55 H Som a sota de la línia de molt alta tensió que comunica Ascó amb Vandellòs, les centrals nuclears. Trobem alguns fòssils: Belemnits.

13:10 H 4:00 H Fineix la pista. Seguim les marques del GR, carena enllà. Anirem avançant, en suau descens pel fil del cingle: veiem Castelló, Vandellòs, Masdemboquera, la moleta de Genessies, el Montalt, la Miranda de Llaberia.

13:25 H 4:15 H Coll de la Creu: retrobem la pista que puja des de la Barrancada. Baixem fort de cara a Castelló. Entrem en una obaga, amb aurons i aritges.

13:30 H 4:20 H Graus de Castelló: aquí la pista ha destruït el camí dels Graus, antic camí empedrat, i a més, encara que estigui encimentada en aquest bocí, no li veig utilitat, degut al seu fort pendent i ziga-zagues. Hi ha una llosa de marbre: Graus de Castelló. "A Castelló la presó. A Vandellòs la cadena. Tornem-nos-en a Castelló, que és la presó sense pena".

Sota els graus, la pista és planera, passa per la font i puja una mica, entrant per la part superior de l'abandonat i enrunat poble, que comptava amb 30

cases obertes i 84 habitants, als anys 30.

13:40 H 4:30 H Castelló, als 388 m. Travessem el poble, pel carrer de Cal Plomat. Al final, passem entre les cases de: Cal Quico del Serdo i de Cal Pauet Santo. Sortim, deixant a l'esquerra el camí del PR, que duu a Vandellòs. Prenem la pista i després, el camí dels Aubis, marcat com a GR-192. És un camí bonic, recuperat i netejat. Encara s'hi veu l'antic empedrat. Entrem en la zona de conreus.

14:10 H 5 H Entrem a Masdemboquera. Anem, amb cotxe, a recollir el cotxe dels mallorquins, prop de la central nuclear de Vandellòs. I ja tornem cap a casa.

15:40 H Tarraco Nostra.

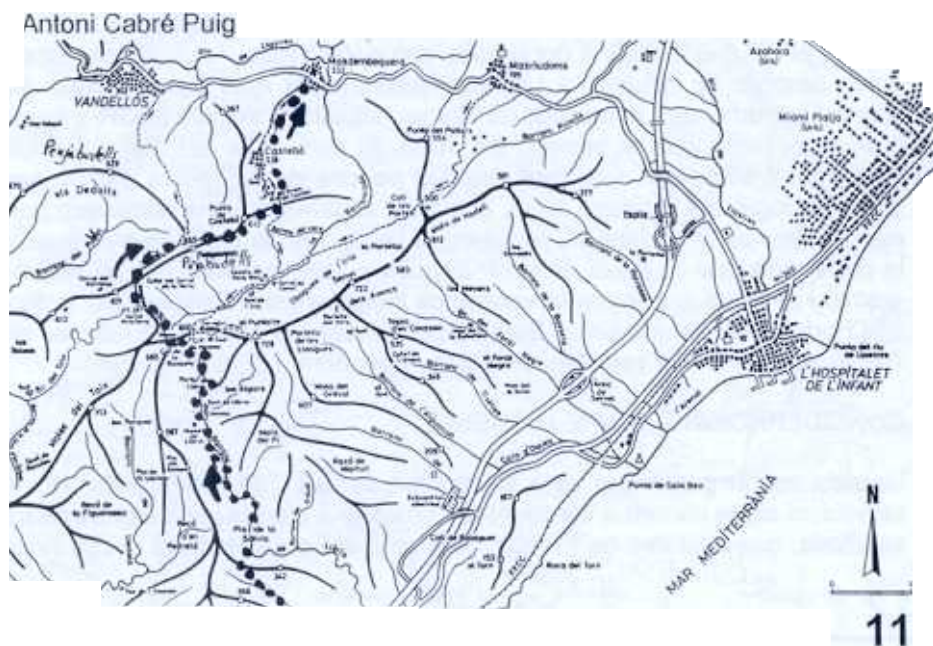
TOTAL TEMPS EFECTIU DE MARXA: 5 HORES

Mapa IGN 1/25000 Hospitalet de l'Infant

Mapa ICC 1/50000 Baix Camp

Bibliografia: Guia itinerària "Del Camp de Tarragona a l'Ebre" de Josep Iglésies i Joaquim Santasusagna. Editada pel Centre de Lectura de Reus. any 1931.

Volem agrair la feina d'arranjament dels camins i del manteniment i recuperació, que fa el senyor Josep Jordana i Puigpinós amb el seu equip del molt jove Centre Excursionista Serres del Mestral, d'Hospitalet de l'Infant.

CIRCUIT PER LLABERIA, DES DE CAPÇANES

A Capçanes, poble situat als 223 m d'alçada, iniciem la caminada, remuntant la riera de la Vall, tot seguint la pista, marcada com a PR. A la sortida de Capçanes, abans de creuar la riera de Marçà, hi ha un pal indicador: La Fou 45 min, Llaberia, 2,45 h; PR-C-91 camí del Notari: Vandellòs i Hospitalet de l'Infant. PR-C-29: El Molar i Masroig. PR-C-88: camí del Carrasclet.

Inicialment, la pista és planera i es va endinsant en les muntanyes, seguint una ampla vall, que més amunt esdevé estreta. Al cap d'uns 40 min es creua la riera de la Vall i després trobem un pal indicador: Capçanes, Llaberia, Tivissa. Abandonem la pista, que va cap a la dreta, a cercar la propera masia de la Vall, situada damunt d'un esvelt esperó. Seguirem un sender cap a la nostra esquerra que inicialment puja damunt d'un serret que té unes bones vistes damunt de la pregonera riera de la Vall. Després passa per uns bancals i ja entra en el "Racó de la Sendal", que és una raconada que trobem a la nostra dreta, amb curioses formes geològiques i estalactites, ja que correspon al salt d'aigua d'un barranc aferent, per l'esquerra hidrogràfica. Fem fotos i hom pot enfil·lar-se per a explorar les cavitats naturals. Aviat ens ajuntarem amb la pista, aquí marcada com a GR-7 i ja arribarem a la seva fi, al peu de la Fou. Som als 340 m d'alçada. A la nostra dreta, ens arriba el barranc de Portadeix, avui amb el camí brut. Entrem en l'ombrívola raconada que hi ha a la Fou i admirem els bassiols d'aigua clara que s'hi formen. Aprofitarem per a esmorzar.

Segim el camí i veiem un pal indicador. Llegim: Portadeix. Cap a la dreta, se'n va el PR-C-91: el camí del Notari, cap a Vandellòs. Aquest camí també durà, després de bifurcar a Llaberia, passant pel mas i per l'avenc del Ramer, tot remuntant el barranc de Ramer. Nosaltres seguim el GR-7 cap a l'esquerra, remuntant el barranc del Tortó. El camí puja fort, fent llaçades. És un camí empedrat, avui molt malmès pel pas de les motos. Tenim una alterosa cinglera a la nostra dreta, que aviat superarem i ens adonarem dels marges que hi ha al damunt, fets perquè l'erosió de la pluja no s'endugués la poca terra que hi ha al damunt. Seguim pujant, passant per un terreny cremat i ja tenim el poble a la vista, molt llunyà encara. Passem per la font de l'Horta i trobem una pista. Seguim pel sender i ja entrem a Llaberia, als 700 m, pel carrer de l'església, amb un fort pendent.

CONSIDERACIONS SOBRE LLABERIA:

Llaberia és un poble que està situat molt alt, als 700 m d'alçada. No té serveis, ni aigua corrent a les cases. Hi arriba una estreta i sinuosa carretera asfaltada, que puja des de Pratdip, passant per Santa Marina i el coll Roig.

Val la pena fer una aturada a l'ermita de Santa Marina, patrona de Pratdip. No hi ha línia elèctrica ni telefònica. L'aigua cal anar-se-la a cercar cadascú a la font del poble. Per arribar-hi es passa per un carrer, sota una arcada, d'origen àrab. Es va anar despoblant, fins quedar com a únics habitants un matrimoni. Ell va morir i ella, la senyora Bienvenida Riba, és la darrera habitant permanent. Ara, ja molt gran, compta amb 92 anys i passa temporades a Reus, a casa d'una filla. Els amics i estadants del poble de Llaberia li van dedicar un emotiu homenatge, pel Nadal del 1999, en què fou editada una Nadala, especialment feta per a celebrar aquesta efemèride.

En aquest llogarret s'hi van refugiar moltes famílies durant la passada guerra civil, fugint dels desgavells de la contesa. Des del coll Roig hi puja una carretera llarga, estreta i sinuosa, asfaltada des de fa uns anys. Quan arribem a un collet, conegut com "La creu de Llaberia", se'ns apareix una imatge de postal, el poble ja proper, amb les cases arrencades. Abans d'arribar al poble, trobam un trencall cap a l'esquerra, és una carretera asfaltada que baixa a la font del Rodorall, al límit del terme de Capçanes. Actualment hi ha la planta envasadora d'aigua de qualitat "Font Dalt".

Aquest poble té una llarga història. Ens informem de que a l'any 1553 hi havia 20 focs. Madoz, al seu "Diccionario..." del segle XIX, editat a Madrid, ens llegeix que: "Llaveria tiene 28 casas sólidas y de pocas comodidades, que forman una plaza y tres calles mal empedradas". Veiem el dovell de la casa de la senyora Bienvenida Riba, la inscripció JHS i la data 1626. L'església del poble està restaurada. És romànica, dels segles XII-XIII. Té un campanar de doble espadanya, actualment guarnit amb una sola campana, fosa a meitat del segle XIX. Roman sota l'advocació de Sant Joan Degollat. Bastida damunt d'una fortalesa àrab, serva al seu sòl unes sitges, descobertes quan es van fer obres de restauració i d'investigació. Els murs exteriors ens mostraven clarament les dos fases de la seva construcció. Actualment, hom l'ha arrebossat amb argamassa, que el temps s'encarregarà d'anar fent caure...

CAMÍ DE BAIXADA

0:00 H Sortim de Llaveria pel camí que surt des de l'església, a la part Nord del poble. Anirem pel camí que duu cap al Portell i Colldejou. És un camí ben fressat, que puja molt suaument, fins els 800 m. Passa per antics conreus, el cementiri, i creua el barranc de la Cova.

Església de Llaveria

0:45 H El Portell de Llaberia, als 783 m. Davant nostre tenim la Mola de Coldejou, imponent. A sota, veiem la vall de Maçanes, pregona. Hi ha un pessebre, amb un llibre de registre, on podem signar. Iniciem la forta davallada, seguint el bonic camí conegut com "Els Revolts". Baixa fent giragonses, perdent alçada, i roman empedrat, servant les llambordes. És una obra d'enginyeria popular molt remarcable.

1 H Cruïlla: Pal indicador: prenem el camí de l'esquerra, asenyalat com a Mas de Magrinyà, i marcat com a PR. Fort pendent, cercant el fons de la vall. Si anéssim cap a la nostra dreta, en arribar en aquesta cruïlla: 1:15 H Fonta de l'Avellà, a sota mateix de camí. La baixada esdevé més planera i el camí millora. Som gairebé al fons de la vall de Maçanes. Hi ha una cruïlla.

VARIANT

A la dreta, la pista que mena, ascendent, al coll del Guix, als 662 m, en 20 minuts. Després, aquesta pista baixa, arribant al poble de Coldejou, als 431 m, en uns 40 minuts des del coll del Guix. A Coldejou trobarem tota mena de serveis, i la carretera que puja des de Mont-roig i que va a la Torre de Fontaubella. Nosaltres, en arribar a la cruïlla, seguirem la pista que descendeix per l'esquerra hidrogràfica de la vall de Maçanes, seguint el camí de l'aigua. Aquest indret és molt concorregut en temps de caça, a la tardor, pels caçadors de senglars, ja que fan molt de mal en els conreus situats més avall, prop del mas de Magrinyà. Aquesta dada és molt important, i cal retenir-la per tal d'evitar encontres no desitjats, als excursionistes, i així poder evitar accidents. Seguim baixant, i entrem en uns plans, antics conreus, avui herbei. Som als 520 m.

1:40 H Bassa de servei, per a l'ús dels bombers. Situada a l'esquerra de la pista, en un pla. És un indret molt bonic, on s'exemplifica la vall que anem seguint. A la nostra esquerra hi ha les runes d'un mas. Cap al sud-oest veiem, alterosos, els cingles de Jover.

1:41 H Seguim baixant, ara amb fort pendent.

1:45 H Creuem el barranc de Maçanes, sec en aquest indret. Hi ha una roca, a la nostra dreta, amb senyals de pintura. Colors: blau/grana, propi dels camins marcats pel Ramon Quadrada. El camí que se seguia abans de fer la pista, passava per la banda dreta d'un turó que divideix en dos la vall. Ara, la pista descendeix, per la banda de ponent d'aquest turó, vall més ampla. Passem a la dreta hidrogràfica de la vall de Maçanes.

2 H En aquest indret hi ha el projecte de construir una pista, que aniria, cap a la dreta, a cercar el poble de la Torre de Fontaubella, passant per les partides de les Casotes i de les Femades, i per sota del turó de la Font del Pi.

2:05 H Creuem novament el barranc de Maçanes, que ja sol dur aigua en aquest indret. La qualitat de la pista millora sensiblement, i ja va esdevenint més planera. Entren en una zona conreada, molt productiva, que fa goig.

2:15 H Cruïlla amb la pista que entra cap el mas de Magrinyà, situat a la nostra esquerra. El mas està situat encara dintre el terme de Coldejou. Es tracta d'una important i bella construcció, que paga la pena visitar. En acostar-nos-hi, veiem uns formosos plàtans. Si remuntéssim el barranc de Ricorp, situat darrera el mas, durant uns 10 minuts, arribaríem a la font dels Tres Batlles, on convergeixen els tres termes municipals: Capçanes, Marçà i Coldejou. Hi ha una taula de pedra, al voltant de la qual podien asseure's els tres batlles, essent cadascú a llur terme municipal.

2:20 H Descendim fins la riera de Marçà. En aquest indret ja duu aigua. La pista fa un tomb i ja entra en un nou pont, creuant la riera de Marçà. Així doncs, ja arribem a la carretera. Som als 280 m d'altitud. Aquí podem situar el 2n cotxe, si no volem caminar més, tancant el circuit, que a partir d'ara esdevé forçà enutjós.

2:25 H Carretera T-300, que ve des de la Torre de Fontaubella i Coldejou i Mont-roig. Som al terme de Pradell de la Teixeta. La seguim, aigües avall, cap a la nostra esquerra, passant pel davant de l'antic molí paperer de l'Antó. I ja som al terme de Marçà. Però encara ens caldrà caminar durant 3 km per l'asfalt, fins entrar en el poble, als 315 m d'alçada. Cal separar-se de la riera de Marçà, ja que el poble es troba bastit al peu nord de la muntanya d'arenisca roja coneguda amb el nom de "La Miloquera". Per tant, cal pujar fort, per entrar al poble de Marçà, 3 H després de sortir de Llaberia. Aquí trobarem les marques del PR, remuntant el carrer de Reus cap a l'església, amb els colors blanc/groc, que ens situaran al camí del Notari, que duu a Falset, des de Vandellòs. Seguirem les marques del PR, cap a Ponent, cap a Capçanes. Davallarem cap a la riera de Marçà, i arribarem a Capçanes després de caminar uns 4 km.

TEMPS TOTAL EFECTIU d'aquesta excursió a peu: 6:30 H efectives. Cal afegir-hi els temps esmerçats en descansos i en la visita al museu de Llaberia. Aquest "Camí del Notari", ara marcat com a PR-C-91, ha estat recuperat, netejat, i marcat com a PR, pel Josep Jordana i Puigpinós, president del Centre Excursionista Serres de Mestral, de l'Hospitalet de l'Infant.

A Capçanes hi ha un baixador de Renfe en actiu. Podem visitar el monument del Carrasclet. I també adquirir bon vi del Priorat. A les afores, hi ha la font dels Canals, on brolla la miraculosa aigua de Santa Rosalia, amb propietats guaridores, per a tota mena de mals.

Antoni Cabré Puig

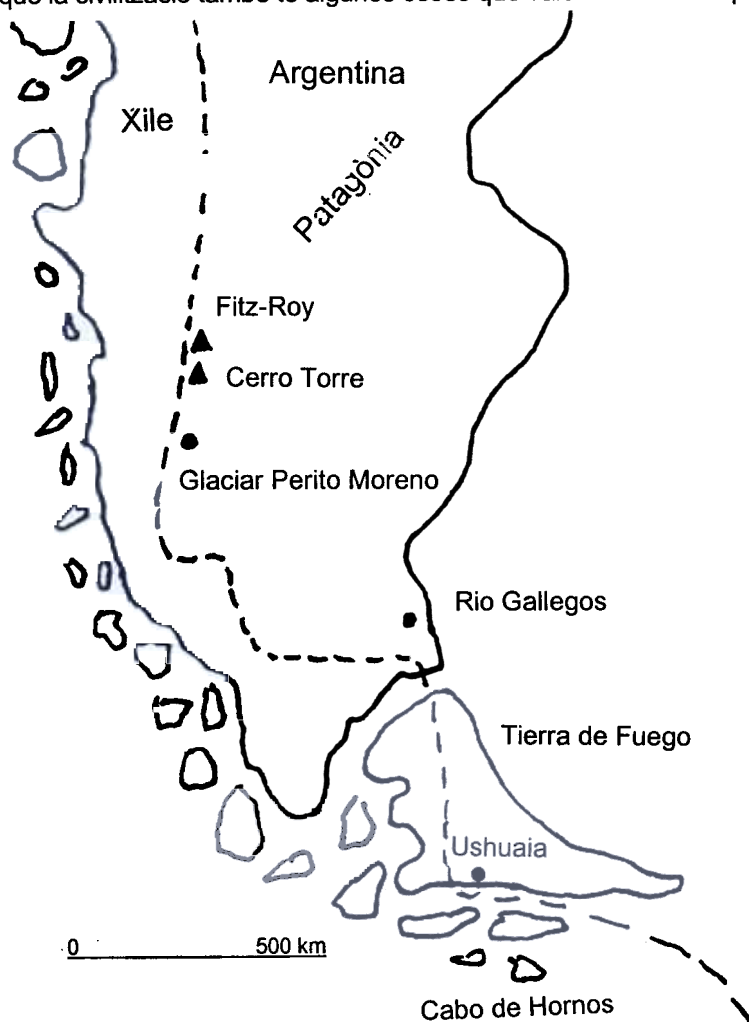
VIATGE A LA PATAGÒNIA

3a part: Llops marins, pingüins i el desert patagònic

El dimecres 29 de gener de 1997 ens desperta el sol esplèndid de l'estiu austral a 6 graus de temperatura al mig del Parc Nacional de Tierra de Fuego. Pleguem la tenda, desfem els 2 km de camí fins la cabana-bar i esperem l'autobús de les 11 que ens portarà de retorn a Ushuaia. La tarda la dediquem a fer una excursió turística de 4 hores: les colònies d'aus, llops marins i pingüins de les illes del canal del Beagle. Davant de l'embarcador, un cartell senyala els 3.040 km que hi ha fins Buenos Aires, tot seguint la carretera 3. Un altre mostra els 5.171 km que hi ha fins La Quiaca, la ciutat argentina més al nord. Realment, aquí les distàncies són impressionants i els mitjans de transport, tret de l'avió, precaris. Un modern catamarà perfectament preparat per a les visites turístiques ens porta a una vintena de persones pel mig del canal. Per sort avui tampoc fa vent i l'aigua sembla una bassa d'oli. En mitja hora arribem a les illes dels ocells, uns quants penyals de roca que tot just sobresurten de l'aigua i que estan ocupats en tota la seva superfície per una munió d'aus marines que la veu de la locutora en cinc idiomes identifica com a cormorans i gavines de diverses espècies. La forta ferum del guano no sembla molestar els indolents llops marins que, estirats a la vora, es prenen amb filosofia la presència dels turistes que no parem de filmar i fotografiar a pocs metres, des de la proa del vaixell.

Més endavant s'aturem en uns altres illots que serveixen de refugi a una altra espècie de llops marins, aquesta vegada més petits i de pell més clara. A tota la velocitat que el catamarà de dues quilles pot assolir, fem una hora llarga de navegació en direcció est, passem pel costat de un far i els penyasegats de l'illa Gable i deixem a la dreta la ciutat xilena de Puerto Williams, a la costa nord de l'illa de Navarino. S'aixeca un airet frescot i amenaça pluja; ens toca arrecerar-nos al comfortable interior del vaixell, mentre veiem els albatros jugar amb el vent i les ones. La pingüinera de l'illa Martillo és la veritable atracció del recorregut. Batuts per un ventet glacial, dos centenars d'aquestes simpàtiques aus, plantades com a estaquirots a la platja, executen les més variades feines del seu ritual diari. Els cadells de color marró canvien la ploma, els adults vestits de frac es passen amb aire afectat i la majoria resten dempeus, quiets i aïllats els uns dels altres com si d'un bosc animal es tractés. Són pingüins de Magallanes, de mida menor i sense els colors vius dels Emperadors de l'Antàrtida, més coneguts. Ténen el pit blanc i l'esquena negra, mentre una característica espiral de color blanc a cada costat del cap negre els diferencia de les altres espècies. A cinc metres escassos d'ells, el vaixell s'apropa el que pot a la costa aprofitant calma del mar. Durant el quart d'hora que restem allí, sense poder baixar, ens dediquem com podem a registrar les imatges d'aquest espectacle, com si d'un documental en viu es tractés.

El cel carregat de núvols prenyats compleix la seva amenaça i àmplies cortines de pluja ens acompanyen de tornada a Ushuaia. La tarda s'ha tornat grisa i freda. Com que és la nostra darrera nit a la ciutat, comprem alguns records, gerres i samarretes, que aquí anomenen "remeras". Entrem en un bar connectat a Internet i enviem un e-mail a la família des d'aquest racó de món. A l'hora de sopar busquem un restaurant elegant, on mengem bona carn argentina regada amb vi de Mendoza, amb el qual brindem per la nosta curta estada a la Tierra de Fuego. Afora es fa fosc mentre plou a bots i barrals. Anit estàvem al mig de la natura, tant feliços i ara, gaudint dels plaers de la taula, pensem que la civilització també té algunes coses que valen realment la pena.

Dijous, 30 de gener. A les 10 del matí agafem l'avió que ens ha de portar a la Patagònia Andina. Un petit quadrimotor d'hèlix amb 50 persones vola a poca alçada sobre les altes muntanyes nevades cap el nord. En mitja hora som a Rio Grande, la segona ciutat de l'illa gran de Tierra de Fuego. És una curta escala per deixar i agafar pasatge. Entre la pluja tornem a enlairar-nos travessant els núvols per creuar l'estret de Magallanes. A 5.000 metres d'alçada, llueix el sol i llisquem sobre la tempesta que sembla un llit enganyosament compacte de cotó fluix. Tres quarts d'hora després aterrem a Rio Gallegos, la capital de la província de Santa Cruz, centre administratiu i de serveis instal·lada a la vora dels meandres del riu del mateix nom i que des de l'aire sembla com totes les ciutats argentines que hem vist fins ara: una estructura quadriculada de carrers perpendiculars amb cases baixes; aquí hi ha terreny de sobra. Al mateix aeroport lloguem un cotxe per poder fer en 4 dies un atapeït programa de visites.

Ompliu el dipòsit abans de deixar la ciutat - ens aconsella el noi de l'agència - hi ha 170 km fins la propera gasolinera, a la Esperanza -. Aquest advertiment és el primer element d'un nou escenari que ens envolta, el desert patagònic, que durant les properes 4 hores travessarem per una carretera recta i plana, en bon estat, però gairebé sense senyals de civilització humana. Ni arbres, ni cases, ni pals de llum ni telèfon, només una tanca rudimentària de filferro a cada costat per indicar cada 20 o 30 km l'entrada a una "estancia" que ni es veu. Alguna ovella perduda augmenta encara més la sensació d'immensa solitud d'aquest paisatge absolutament pla, sec, amb matolls empolsegats. Durants 300 km ens creuem amb poc més d'una dotzena de vehicles. Grans núvols negres de pluja tanquen l'horitzó i donen al paisatge un realisme fantàstic. Anem cap el nord-oest, de la costa atlàntica als Andes, seguint a mitges el curs del riu Santa Cruz, que dóna nom a la província. Aquest riu neix al Lago Argentino, que recull l'aigua de les geleres que es despengen de la serralada. Després de 4 hores de viatge el terreny es torna abrupte i els nevats cims de les muntanyes es retallen en la llunyania.

El Calafate, amb una dotzena d'hotelets i poc més, és l'únic nucli habitat en molts quilòmetres i punt d'entrada al Parc Nacional Los Glaciars. Una vegada instal·lats a l'hosteria Kalken anem a donar un tomb abans de la posta de sol. Al bell mig d'una llacuna rodejada d'herba podem distingir unes dotzenes de flamencs rosa. Més enllà, les aigües de llac, batudes pel fort vent glaçat, sorprenen per la seva coloració, a mig camí entre el blau turquesa i el verd maragda, en una amalgama surrealista realçada per la llum obliqua del capvespre. Anem a sopar ja de nit. La famosa gelera Perito Moreno, el Fitz-Roy i el cerro Torre ens esperen els propers dies.

CALENDARI D'ACTIVITATS

<u>Data</u>	<u>Activitat</u>	<u>Organitza</u>
Febrer		
27	Flama de la llengua catalana	FEEC
26-27	Campament d'iglús	CETgna
Març		
4	Anem d'excursió: Sant Joan de la Muntanya	GECT
5	Festa de l'arbre a muntanya	AECReus
25	6è Camí de l'Aigua	GECT
Abril		
8	Anem d'excursió: El Puig Cavaller	GECT
29	Campament general de Catalunya a Arnes (Terra Alta)	FEEC
Maig		
13	Anem d'excursió: La Foradada de Capafonts	GECT
21	Cambrils-La Mola-Cambrils	CECambrils
28	Aplec i marxa de veterans de Catalunya	CFReddis
Juny		
17	Anem d'excursió: Els cingles de l'Abellera	GECT

Col.laboració, redacció i disseny del butlletí informatiu "EL CIM"

- Josep Salafranca
- Antoni Cabré
- Paco Trobat
- Lluís Díaz
- Toni Coll